

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Natales Sanctorvm Belgii, & eorundem Chronica Recapitulatio

Molanus, Johannes

Dvaci, 1616

Die decima-tertia Maij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9477

deperdita, denuo conscriberentur. Quod vnico libro fecit, Cui postmodum subiuncti sunt duo libri miraculorum. Ex quibus constat Balduinum Barbatum, Flandriarum Comitem, destructum monasterium reedificasse, & locum tradidisse singularis sapientiæ & virtutis viro Liduino, abbati sancti Vedasti, vt pro dimissis sancti-monialibus, monachos regularis disciplinæ substitueret. Itaque in hunc vsque diem permanet Benedictinorum monasterium, pietate & eruditione, vt & quædam contigua, præstantissimum. Quæ etiam superflua bona in Duacensis Vniuersitatis collegia, aliósque in vsus sanctissimos, expendunt. Ad sepulcrum pendet epitaphium, cuius initium est:

*Hic quondam iacuit, totum veneranda per orbem,
Ritruadis, virtutis ager, pietatis imago.*

Eleuata est cum filiabus in captas, inter eas tamen Clotendis & Adalsendis, non sunt numero Sanctarum virginum ascriptæ. Locus est episcopatus Atrebatensis, in Flandriæ limitibus, inter Duacum & Valencenas. Natalis celebratur Marcenis & alibi. Est enim multarum ecclesiarum patrona. Eleuatio verò septimo Idus Februarij.

Die decima-tertia Maij.

I^o. De sancto Seruatio, ^a patrono

Traiectensium ad Mosam.

*Ex Veterum Martyrologijs, Gregorio Turonensi, Sul-
picio Seuero, Concilio Agrippinensi, Athanasio, &
aliunde.*

IN Traiecto portu, sancti SERVATII, Tun-
grensis ecclesiæ episcopi & confessoris. Qui

M 5

tempore

*Ex Marty-
rologijs Be-
da, Vsuat di,
& Adonis.*

tempore quo Hunni Germaniam vastabant, ne ciuitatis atque ecclesiæ suæ videret excidium, Domini reuelatione commonitus, transit ad vicum Traiectensium: ibique defunctus, atque in medio publici aggeris est sepultus. Ob cuius meritum omnibus demonstrandum, cum tempore hiemis omnia in circuitu nix repleret, nunquam sepulcrum eius operuit, donec industria ciuium basilica supra ipsum ædificata est, à successore eius sancto Monulpho. Qui octauus ab eo inter episcopos Traiectenses recensetur.

*Lib. 2. hi-
stor. cap. 5.*

Fuit autem, vt Gregorius Turonensis episcopus scribit, vir eximie sanctitatis, quia vigilijs ac ieiunijs vacans, crebro lacrymarum imbri perfusus, misericordiam Domini precabatur, ne vnquam Hunorum^b gentem incredulam in Gallias venire permitteret. Sed sentiens per spiritum, pro delictis populi hoc sibi non fuisse concessum, Romam iuit ad beati Petri tumulum, vt adiunctis sibi Apostolicæ virtutis parrocinijs, quæ flagitabat mereretur facilius obtinere. Ibi verò multis diebus sese oratione & maxima inedia affligens, responsum accepit, Deliberatione Domini sanctum esse Hunnos Gallias debere depopulari. Ipsi autem oculos ea mala non visuros. Quo responso suscepto, celeriter redijt ad urbem Tungrorum: valéque dicens clericis ac reliquis ciuibus vrbs, denunciât illis cum fletu quia non visuri essent vltra faciem suam. At illi cum eiulatu magno supplicabant, Ne derelinquas nos pater sancte; ne obliuiscaris nostri Pastor bone. Sed cum cum fletibus reuocare non possent, accepta benedictione, cum osculis redierunt. Hic verò ad Traiectensem urbem accedens, modica pulsatus febre,

Febre, recessit à corpore: ablutusque à fidelibus, in xtra pontem aggeris publici est sepultus.

Contra Euphratam pseudoepiscopum sententiam suam protulit in Concilio Agrippino. Multum tunc temporis inter Galliarum episcopos laudatus, Sulpicius enim Seuerus scribit beatum Seruationem Tungrorum episcopum Arimini minis & terriculis Arianorum non cessisse, sed contra eos fidei professiones edidisse. Sed & Athanasius, magnus ille fidei confessor, præclare eius meminit. Magnentius legatus mittebatur à Constantio ad Constantem fratrem. Is tyrannus Constantem occidit, & Occidentis imperium anno trecentesimo quinquagesimo Augustoduni occupauit. Accusatus est statim Athanasius, quod cum Magnentio egisset de interficiendo Constante. Vnde ad Constantium apologiam scripsit: in qua inter testes innocentiarum suarum primum nominat sanctum Seruarium, episcopum, qui ad suam Mæstatem aliquando à Maxentio pro legato missus fuerat. Natalis beati confessoris celebratur decimo tertio Maij, festo die per totam diocesim; dies translationis recolitur septimo Iunij; festum visionis, quam Romæ habuit de Galliarum excidio, incidit in diem Annuntiationis Domini, sed transponitur in diem Dominicum post octauas Paschæ: denique triumphus sancti Seruatij recolitur Dominica prima Iulij. Pingitur autem cum argentea clauis, quam à B. Petro cæli clauigero, in visione Romæ accepisse memoratur. Neque mirum est tanti episcopi memoriam longè lateque celeberrimam esse, nam, ipse primus fuit Tungrorum proprius episcopus; Præcessores enim potius propriè fuerunt Treuirenses antistites.

Testantur

Tomo primo Conciliorum.

Sulpicius lib. 2. historia sacra.

Athanasius in initio tomus 2.

*Ex gestis
Fontanel-
lensium.*

*Ex Append.
Reginonis.*

*I ab. Scaf-
waburg.
anno 1064.*

Testantur etiam manu-scripta Leodiësum Chro-
nica, memorabilem Caroli Martelli victoriam
contra Saracenos (in qua, secundum eos qui par-
cissimè referunt, peremit trecenta septuaginta
quinque millia,) in natali huius confessoris
accidisse; ipsumque Martellum & totam Fran-
ciam beati Seruatij patrocinijs post Deum,
hanc victoriam asseripisse. Porro sanctus con-
fessor innumeris claruit miraculis, etiam extra
Traiectum: nam Wando quem Martellus exu-
lem ad Traiectense sancti Seruatij monaste-
rium, ablegauerat, quando ad Fontanellæ re-
gimen consensu Pipini redijt, secum asportauit
reliquias S. Seruatij, eidemque pretioso confesso-
ri iuxta abbatialem sancti Petri ecclesiam, no-
uam construxit basilicam, in qua repositis reli-
quijs, ob meritum almi confessoris plurimæ vir-
tutes sunt patrata. Memorabile est autem quod
Appendix Reginonis habet. Anno nongentesimo
quadragesimo quarto, dum rex Duisburgi in Ro-
gationibus placitur cum primoribus Lotharien-
sium haberet, illuc Traiectensis clerus deporta-
uit sancti Seruatij corpus, ob multimodas sibi ab
Immone illatas iniurias. Quando enim Ecclesia-
stici à potentioribus opprimebantur, aut ad ora-
tiones confugiebant, & ad alia pietatis opera.
Qua occasione Werherus Comes, qui à rege im-
petrauerat Kirchberg, villam monasterij Hirs-
feldensis, mordaciter iocabatur se monachos te-
pidos ad ieiunia & nudipedalia coëgisse, aut San-
ctorum suorum pignora adferebant, vt ea, velut
de iniuria sibi illata, exostulantia, principes ter-
ræ reuererentur. Hinc Traiectenses Clerici cum
patrono suo beatissimo Seruatio Duisburgi,
(quod

(quod tunc erat Francorum regia, nunc autem
Cliuorum principi paret) apud regem Ludoui-
cum contra Immonem expostulabant. Cui affine
est, quod vacante imperio inter Othonis obitum,
& sancti Henrici successionem, potens quidam
apud Confluentiam, beati Seruatij prædia inua-
ferat: sed Traiectenses mox feretrum sui patroni
eo attulerunt: per quem tanquam fortissimum
bellatorem, rerum suarum sunt potiti Vnde etiam
in S. Beati ecclesia, quæ est Carthusianorum,
quasdam sacras eius reliquias reliquerunt.

*Ex monn-
menti; Car-
thæ, Const.*

Est autem Traiectum beati Seruationis obitu celebre,
magnæ antiquitatis oppidum, quod illic pons Mosæ esset,
vel quod nauibus flumen hoc transiretur, à Romanis ita
appellatum. Cui etiam Mathias Herbinus viæ regię nomen
tribuit. Mediæ ætatis scriptoribus dicitur Traiectus, por-
tus Traiectus, castrum Traiectum. Nostra ætate vsitatus
Traiectum Mosæ, ad differentiam vltioris Traiecti. Ha-
bet autem post Seruatium & alios cælestis aulæ patronos,
protectores & dominos Ducem Brabantię, & Episcopum
Leodij. Beatum autem Seruatium, vt apud Athanasium La-
rinum legitur Seuerus Seruationem vocat: Inter patres sy-
nodi Sardicensis nominatur Sarbatus. In codicibus qui-
busdam Gregorij Turonensis, vitiosè legitur Arauarius, &
apud Auentinum Azauarius.

*In Apolog.
2. Athana-
sij.*

Addunt nonnulli, Christi fuisse consanguineum, & vi-
xisse annos trecentos septuaginta tres. Quod ex Veterum
libris probari non potest: sed potius improbari. Quis enim
credat trecentorum annorum ætatem, idoneam fuisse le-
gationi ad Constanrium, profectio ad Synodos, & ad li-
mina Apostolorum? Certè si supra vires suas, hæc Dei vir-
tute fecisset, citati scriptores non tacuissent, quod ad Dei
gloriam maxime spectaret. Quare cum clero Traiectensi
hæc velut incerta seponamus.

Maioris momenti est ex Sulpicio obseruare, Seruatium
cum Fegadio, in Ariminensi Concilio fidei professiones
edidisse, in quibus primum damnatus est Arius, totaque
eius perfidia. Caterum Valens, tanquam nostros adiu-
uans, subiecit sententiam, cui inerat occultus dolus. Qua
profes-

*Contra Lu-
ciferianos.*

professione obtenta coacti sunt Seleucientes Patres, exem-
plo Occidentalium, prauam fidem recipere. Multi con-
stantes adempto episcopatu in exilium sunt trusi. Cæterum
Occidentales decepti, beneficio Hilarij reuocati sunt ad
emendationem & pœnitentiam. Quo pertinet illud Hie-
ronymi: Ingemuit totus orbis, & Arianum se esse miratus
est. Si tot & tanti præsules ab hæreticis decepti sunt, inuo-
lucris verborum, & inde pœnituerunt, quàm cæco iudicio
multi sibi hodie persuadent nimium esse rigorem catholicæ
Ecclesiæ contra libros & colloquia hæreticorum: sibi ab eis
non esse periculum: aut ob hæc peccata non esse grauem
subeundam pœnitentiam?

*Ad solita-
riam vitam
agentes.*

Lib. 2, c. 2.

Sanè Euphrates episcopus Agrippinæ, quæ est, vt A-
thanasius loquitur, metropolis superioris Galliæ, omnino
ad Arianismum defecit, cum antea inter catholicos episco-
pos celebre nomen habuisset. Scribit Athanasius eum à san-
cto Concilio Sardicensi, in legatione missum ad Constans-
tium Imperatorem, vt pro Synodi decretis, Episcopos,
quos eiecerat, in suas sedes reuerti pateretur, Cum autem
ad eum Antiochiam venisset, Ariani conduxerunt publi-
cam meretricem, quam nudam per tenebras in aedes ipsius
in ipsis ferijs sanctissimi Paschatis immiserunt. Addit Theo-
doretus, loquente meretrice Euphratem grauer contur-
batum, ac ratum dæmonem esse, qui vocem muliebrem
effingeret, statim Christi Seruatoris auxilium implorasse.
Atque res hæc in iudicio detecta aduersarijs confusio-
nem, catholico episcopo gloriam peperit, sed caducam:
quod eam Ariana perfidiæ veneno postmodum obscura-
uerit & exstinxerit.

a. Fuit primus proprius Tungrorum episcopus. *Infra,*
14. Septem. in fine.

b. *Intellige de alijs quoque Barbaris, de quibus B.*
Hier. epist. 11.

2°. De S. Onesimo episcopo Sueffionum.

Ex lectionibus ecclesiæ Duacensis.

DVaci² ex Sueffione, natalis sancti ONESIMI,
episcopi & confessoris. Hic septimus epis-
copus Sueffionensis & confessor, ab illo Onesimo
Pauli

Pauli discipulo nusquam degener, in suis membris longum pertulit sine ferro martyrium, & sepultus est in ecclesia sancti Georgij extra confinia ciuitatis Sueffonica, in vico sancti Medardi, citra^b Axonam. Ad cuius tumulum multi consecuti sunt remedia sanitatis. Quæ tamen cum gestis aut nimia vetustate sunt consumpta, aut desidia scribentium non habentur. Modò corpus quiescit in diœcesi Atrebatensi, Duaci ad sanctum^c Amatium: Huius^d prædecessor interfuit Concilio Agrippinensi contra Euphratam habito.

Col. 4. ad
Philemonem.

^a Confer Baron. *Annal.* Tomo 9. Anno Christi 841. ubi eius prima translatio describitur, facta per Carolum regem, filium Ludouici Pij.

^b Gallicè dicitur la riuere d'Esne.

^c Eo apportatum circiter annum Domini 896. *Infra*, 16. Octobris 5°.

^d In Ms. S. Amati vocatur Mercorinus, non Mercurius, vt in Tom. 1. *Concil.*

3°. De S. Rolende, virgine Gerpiniensi.

Ex historia manu-scripta, & rescripto Domini

Ioannis Brugij Gerpiniensis, Decani

Namurcensis.

GErpinia, natalis sanctæ ROLENDIS virginis. Quæ in Gallijs nobilibus orta natalibus, cum in coniugem expeteretur à regis Scotia filio, fugit, & Coloniam tendens Gerpiniæ Domino vocante migravit. Ad cuius sepulchrum plurimi liberantur, calculo, stranguria, & iliaca passione laborantes. Ob quæ & Obertus episcopus Leodiensis corpus in feretrum eleuauit. Quod singulis annis in festis Pentecostalibus per parochiæ

parochiæ circuitum processionaliter deferunt, multis ex varijs locis conuenientibus. Contigit autem merito huius virginis miraculum, & picturis antiquissimis, & maiorum traditione celebratum, quod præ reliquis huic loco est inferendum, quia in imagine virginis expressum extat. Virgo quædam in medijs syluis grauissimè laborabat: vnde famulus superueniens arborem ascendit, locum dispiciens ad quem posset deduci. Deduxit autem eam ad castellum domini Villariensis *la potterye*, Sic enim vocatur pagus. Vnde virgo morbo inualecente cœcum claudicantem qui in castro agebat Gerpiniam misit ad parochum, vt Sacramenta ecclesiastica illuc deferret. Is autem imperata amplectens, ex Gerpiniensi ecclesia, videns, & bases solidas habens, regressus est. Literas canonizationis, sigillis munitas, putant maiores sese sapius vidisse, sed cum multis alijs in subitanea templi conflagratione perijisse. Vnde eis sola superest historia.

Circa quam difficultas oritur de patre qui nominatur Desiderius rex Galliæ, cum is nusquam reperiatur in regum Galliæ catalogo. Sed fortassis Desiderium regem vocat, quod filius fuerit regis, aut à Rege originem traxerit. Talem enim loquendi modum quidam vsurparunt: Aut parentem habuit Desiderium regem Longobardiæ, quem Carolus magnus in Italia superauit, & cum vxore & filia Leodium in exsiliū relegauit. Longobardos enim siue Lombardos Gallos esse Cisalpinos ex Leandri Italia & aliunde cognoscitur. Est autem Gerpinia inter Tudinium & Fossas Leodiensis territorij vrbes, Namurcensis tamen ditionis, & ex nupera inuolutione, eiusdem dicecesis. In mediæ ætatis scriptis recensetur in pago Lomacensi.

a Anno Domini 1550.

Decima